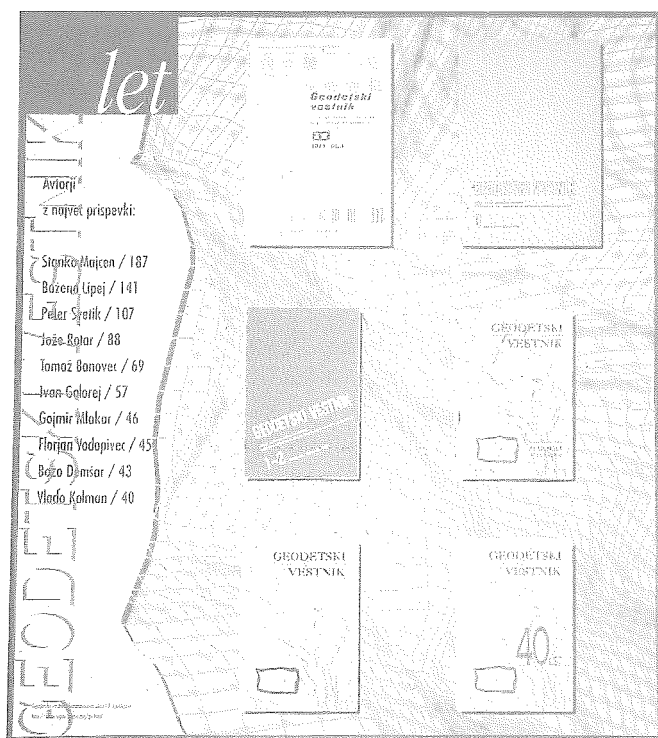

*Zveza geodetov Slovenije
Ljubljana*

Prispelo za objavo: 1996-11-25

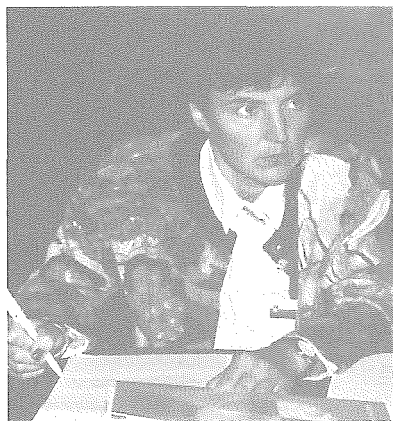
V Geodetskem vestniku je ujet razvoj slovenske geodezije

Zgodba, dolga 40 let

Geodetski vestnik, strokovni časopis slovenskih geodetov, praznuje letos 40 let. O vestniku, geodetih in geodeziji smo se pogovarjali z mag. Boženo Lipej, glavno, odgovorno in tehnično urednico.

Časopis je začel izhajati že prej, leta 1953?

Da in takrat se je imenoval Vestnik Geodetskega društva LRS. Ime pove tudi, kdo ga je izdajal. Leta 1957 se je preimenoval v Vestnik Društva geodetskih inženirjev in geometrov LRS. V letih od 1962 do 1965 ni izhajal, nato pa je spet izšel kot Bilten Zveze geodetskih inženirjev in geometrov SR Slovenije. Leta 1973 je dobil današnji naslov Geodetski vestnik, od tega leta pa se tudi naša strokovna organizacija

Mag. Božena Lipej

imenuje Zveza geodetov Slovenije. Geodetski vestnik je danes edini strokovni časopis za geodezijo. Izhajajo štiri številke na leto, od teh je ena namenjena letnemu strokovnemu posvetovanju, imenovanemu Geodetski dan, ki bo letos v Portorožu.

Kaj pravzaprav objavlja Geodetski vestnik?

Geodezija pokriva zelo široko področje od geodetske astronomije do osnovne in inženirske geodezije, fotogrametrije, kartografije, informacijskih sistemov, geografskih in zemljiških informacijskih sistemov itd. Vsa ta področja so zastopana tudi v naši reviji, tako da je sestava natisnjenih člankov zelo pestra.

Ko smo ob letošnji obletnici izhajanja sestavljali bazo podatkov vseh piscev in člankov, smo ugotovili, da se je v 40 letih zvrstilo 460 avtorjev, ti so skupaj objavili 2 322 člankov, od tega 794 znanstvenih in strokovnih ter 740 pregledov. Izhajanje podpira Ministrstvo za znanost in tehnologijo. Če teh sredstev ne bi imeli, bi težko preživeli. Naročnina ni ekonomska, zato velik delež prispevajo tudi podjetja in državne ustanove. Geodetski vestnik ima kakšnih tisoč bralcev, geodetskih strokovnjakov v Sloveniji, ki so zaposleni v različnih okoljih, od državne uprave, kjer jih je okoli 600, do zasebnih podjetij, raziskovalnih institucij, univerze, šol.

Razvojna pot časopisa?

V prvih letih izhajanja je bil to ciklostil, tehnično in tudi vsebinsko zelo enostaven. Sprva so torej prevladovala obvestila in sporočila. Šele pozneje je postal vsebinsko strokovno glasilo. Danes je večina prispevkov strokovne in znanstvene narave, nekatere številke so celo tematske.

Ali tak časopis odseva stanje stroke?

To si zagotovo želijo vsi uredniki strokovnih časopisov in revij, tudi jaz. Objavljati najboljše strokovne članke, razprave. Toda publikacija, kot je naša – prispevkov ne honoriramo, pa tudi če jih bi, ne verjamem, da bi bila to bistvena spodbuda – preprosto ne odsevajo stanja stroke v celoti. Je samo odsev nekega dela. Če pa pogledamo nazaj, je to zagotovo edini strnjen zgodovinski zapis o razvoju geodezije in o dogajanju v njej. Drugega enostavno nimamo. Če hočemo, na primer, globalno slediti razvoju kartografije ali pa metodam dela v kartografiji, potem je vse to

zabeleženo v Geodetskem vestniku. Težko je danes iskati stare razvojne naloge in projekte ter drugo dokumentacijo. Na žalost pa vsa področja niso enako dobro pokrita. Delno je razlog tudi v tem, da geodeti, tako kot večina tehničnih strokovnjakov, neradi pišemo. Veliko pomembnih stvari ni zapisanih, in če niso zabeležene v Geodetskem vestniku, niso zabeležene nikjer. Še posebej pa zanje ne vedo onstran meja. Približno 250 številke namreč pošiljamo v tujino. Prvi članek številke prevajamo, prevajamo pa tudi izvlečke, prevodi pa so za vsako stroko tako majhne države zelo pomembni. Štiri številke na leto, skupaj približno 400 strani, so ogledalo tega, kar se v stroki v enem letu dogaja.

Razvoj geodezije?

Po kakovosti in metodah dela jo lahko brez sramu primerjamo z drugimi evropskimi državami. Če zna država pravilno usmerjati stroko, ki jo zelo potrebuje, ji nameni tudi dovolj denarja, zahteva kakovostne izdelke in izvajalci znajo izpolniti te zahteve, potem je za stroko, kot je naša, že veliko storjenega.

Kaj vas, če pogledate po Evropi, razlikuje od geodezije v drugih državah?

Zgodovinska pogojenost, urejenost delovanja, gospodarska podpora, politična aktualnost oziroma vgrajenost v sedanje razmere države. V nekaterih vzhodnih državah, na primer, še niso prišli tako daleč, da bi državi dopovedali, da jih potrebuje (na primer v obliki evidence nepremičnin) in da mora zato zanje tudi nekaj narediti. Področje, kjer pa se ne moremo niti primerjati z nekaterimi severnimi in zahodnimi državami Evropske unije, je finančno vrednotenje naših izdelkov. Politika oblikovanja cen, zaščita avtorstva itd., vse to je v celoti urejeno, mi pa smo šele na začetku.

Če bi se kot stroka pojavljali na prostem trgu, kako bi vam šlo? Bolje kot zdaj, ko ste pravzaprav sestavni del državne uprave?

Geodetska dela, ki jih opravljajo izvajalske organizacije, so že danes na trgu. Z uradnimi državnimi ustanovami po Evropi pa je različno. Samo v Veliki Britaniji obstaja uradna geodetska ustanova, ki se 80-odstotno financira sama, 20-odstotno pa jo financira država. Približuje se jim Francija, sledijo pa jim druge države z manjšimi deleži. Toda prosti trg ni rešitev. Državna geodezija mora obstajati podprta s proračunom, zato da je minimum storitev, podatkov in izdelkov, ki jih zagotavlja geodezija, dostopen vsem državljanom.

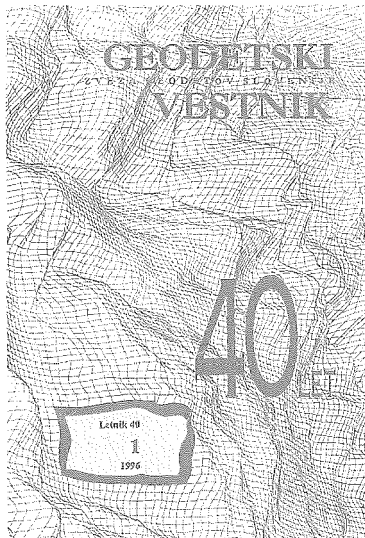
Kaj se je v stroki najbolj razvilo? Metode dela, tehnika?

Največji premik v geodeziji v zadnjih letih je z analognih, klasičnih tehnik in podatkov ter izdelkov na digitalne, računalniško podprte. Tako so se odprle nove možnosti uporabljivosti podatkov, obstaja veliko orodij, ki omogočajo prekrivanje različnih podatkov, analiziranje, modeliranje itd. Povečale so se kakovost dela, dostopnost do podatkov, hitrost pridobivanja informacij.

Geslo, ki ste ga začeli uporabljati lansko leto, je: Cel svet v geodetsko mrežo ujet. Ali je res?

To geslo se nam zdi zelo posrečeno. Res lahko rečemo, da je geodezija po svoje omrežila ves svet. Geodezija določa obliko Zemlje, razvija položajne in višinske geodetske mreže, skrbi za globalne parametre, ki opredeljujejo prostor. Postavljamo koordinatne sisteme in koordinatne mreže, izdelujemo mreže digitalnih predstavitev

terena. Na lokalnih ravneh pa se uporabniki ujamejo v mreže naših podatkov in izdelkov ...

Kaj lahko kot navaden državljan pričakujem od geodezije?

Najprej moraš vedeti, kaj potrebuješ. Hočeš zakoličiti hišo, razdeliti ali izmeriti parcelo? To bo naredil geodet. V tem primeru gre za storitve, ki so povezane z delom na terenu. Lahko pa dobiš veliko izdelkov, kot so načrti, karte, aeroposnetki, mapne kopije, in številne preglede iz geodetskih evidenc. Od nas je torej mogoče pričakovati vse, kar je povezano s predstavitvijo prostora ali v obliki parcel, točk ali kart.

Česa pa ne morem zahtevati od geodetov?

Pri podatkih ni več posebnih ovir za uporabo. Le če nimaš utemeljenega interesa ali zakonske podlage, pri podatkih zemljiškega katastra ne moreš dobiti drugih osebnih podatkov; lastnikov zemljišč, ki so prevzeti iz zemljiške knjige. Ti podatki so predmet varstva osebnih podatkov.

Bojana Leskovar
Ljubljana

Ponatis objave iz časnika Delo – Priloga Znanje za razvoj – sreda, 20. novembra 1996.